

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
СЕНТЯБРЬ

1

Երեքշաբթի
Вторник

Ե Ս	Ե Յ	Չ Շ	Յ Կ	Ու Ս	Շ Շ	Կ Յ
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Կոմիտասի մասին Տիգրանյանի հուշերը շատ բան են պատմում Կոմիտասի և իր բարեկամության մասին: Նրանք շատ էին քննարկում հայկական ժողովրդական երաժշտության ոճերն ու ձևերը: Տիգրանյանի հետ յուրաքանչյուր հանդիպման ժամանակ Կոմիտասն ասում էր. «Եկել եմ՝ օգտվեմ Նիկողայոս Տիգրանյանի երաժշտական գանձարանից»:

О крепкой дружбе между Комитасом и Никогайосом Тиграняном говорят воспоминания Тиграняна о Комитасе. Они очень любили обсуждать стили и формы армянской народной музыки. При каждой встрече с Тиграняном Комитас говорил: «Пришел воспользоваться музыкальной сокровищницей Никогайоса Тиграняна».

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
СЕНТЯБРЬ

2

Հորեքշաբթի
Среда

Մ Ա	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	Ո Պ	Շ Շ	Կ Յ
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Հայաստանում հազուադրեանային առանձնահատկություններ ունեն: Ալեքսանդրապոլի տարազը նույնն է, ինչ Բարձր Հայքի (Էրզրումի) տարազը: Հագուստի վրա ազդեցություն են թողել Արևմտյան Հայաստանի քաղաքներին բնորոշ հագուստները, քանի որ ռուս-թուրքական պատերազմից հետո շատերն այնտեղից տեղափոխվել են Ալեքսանդրապոլ: Նրանց հագուկապում գերակշռում էին կապույտը և մանուշակագույնը, կանանց հագուստը զարդարված էր ասեղնագործ նախշերով, որոնց համար օգտագործում էին մետաքսե թելեր, ուլունքներ, փոքրիկ խեցիներ, նույնիսկ ձկան թեփուկներ:

Одежда в Армении имела региональные особенности. Костюмы жителей Александрополя сформировались под влиянием костюмов, характерных для городов Западной Армении (Эрзрум), так как многие люди переселились в Александрополь после русско-турецкой войны. В одежде преобладал синий и фиолетовый цвета, у женщин одежда украшалась вышивкой шелковыми нитями, бисером, мелкими ракушками и даже рыбьей чешуей.

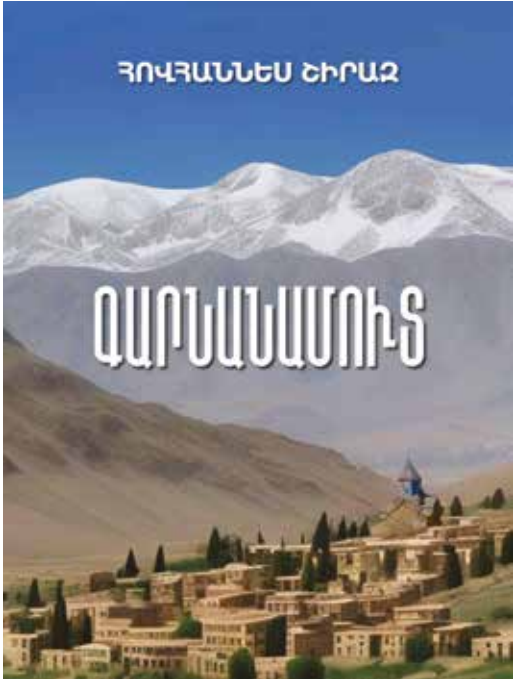
Ալեքսանդրապոլում
ամենօրյա հագուկապը
Традиционный костюм жителей
Александрополя

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
СЕНТЯБРЬ

3

Հինգշաբթի
Четверг

Ե Ս	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	Ո Ւ	Շ Շ	Կ Ե
1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Օնիկ Կարապետյանի առաջին ստեղծագործությունը՝ «Գարնանամուտը», այնքան տպավորիչ էր, որ նորավեպի հայտնի հեղինակ Ատրպետը երիտասարդին տվեց «Շիրազ» գրական կեղծանունը՝ նրա պոեզիան համեմատելով պարսից Շիրազ քաղաքի վարդերի հետ:

Первое произведение Оника Карапетяна «Приход весны», было настолько впечатляющим, что известный новеллист Атрпет дал молодому человеку псевдоним «Шираз», сравнив его поэзию с розами персидского города Шираз.

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
СЕНТЯБРЬ

4

Ուրբաթ
Пятница

Ա Ս	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	Ո Ո	Շ Շ	Կ Ե
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Հայ գրականության դասական, բանաստեղծ Հովհաննես Շիրազը ծնվել է Ալեքսանդրապոլում, Առաջին համաշխարհային պատերազմի ժամանակ։ Հովհաննեսը մեծացել է որբանոցում։ Քաղցած երեխաները շուկա էին վազում և որևէ բան թռցնում անցնող-դարձողից։ Մի օր տղան մի կնոջից գողանում է նրա դրամապանակն ու տեղում բռնվում։ Սակայն հրաշք է կատարվում. կինը ծանաչում է իր կորած որդուն։ Այդպիսով, Շիրազը վերագտնում է մորը և հետագայում նրան է նվիրում իր ամենահուզիչ բանաստեղծությունները։

Классик армянской литературы, поэт Ованес Шираз родился в Александрополе в самый разгар Первой мировой войны. Ованес рос в приюте для сирот, поэтому голодные дети бегали на рынок и подворовывали у покупателей. Однажды мальчик украл кошелек у женщины и попался. Но произошло чудо. В маленьком воришке женщина узнала ... своего потерянного сына. Так Шираз обрел мать, которой потом посвятил лучшие свои стихи.

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
СЕНТЯБРЬ

5

Շաբաթ
Суббота

Ե Ս	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	ՈՒ Ս	Շ Շ	Կ Յ
1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Հ. Ջարդարյան, «Գարուն»
Օ. Зардарян, «Весна»
1956

...Հրնաղ է թվում աչքիս ամեն բան,
Ու կուգեմ կրծքիս սեղմել կյանքը ողջ,—
— Օ, սիրտ իմ, այս է խորհուրդը գարնան,
Այս է աշխարհը միշտ պահում բողբոջ...
Հովհաննես Հիրազ

«И жизнь мне кажется открытием новым —
Её в объятья заключить хочу!
О, сердце, мир одеть таким покровом —
Весне одной то чудо по плечу!»
Ованес Шираз Перевод Ю. Хазанова

2026

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
СЕНТЯБРЬ

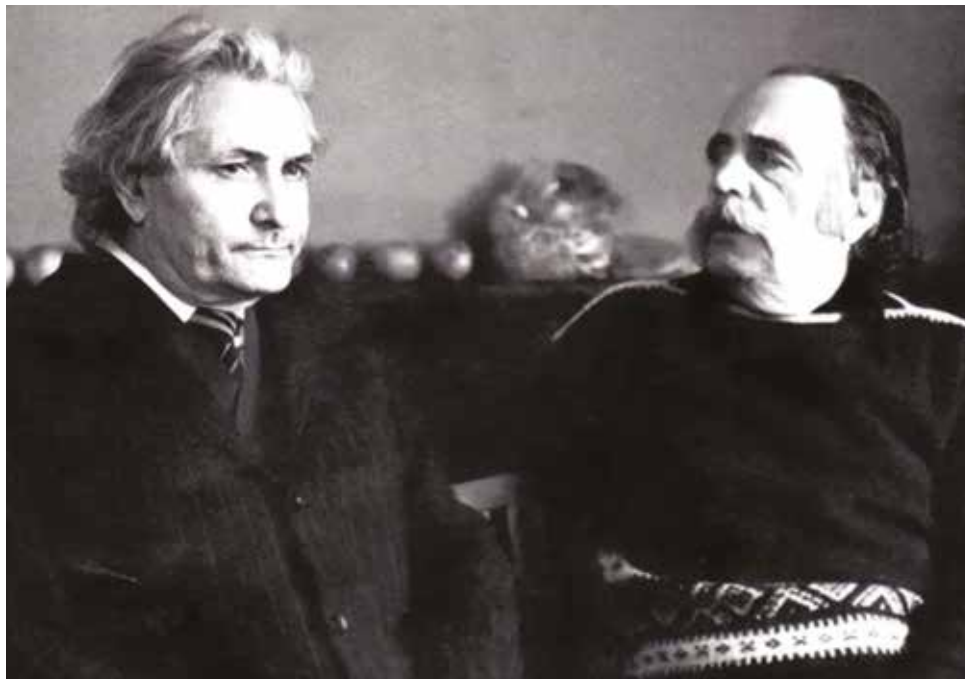
7

Երկուշաբթի
Понедельник

Ե Ս	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	ՈՒ Ս	Շ Շ	Կ Յ
1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Չայ գրականության դասական
Չովիանեն Շիրազը և համաշխարհային
գրականության դասական Վիլյամ
Սարոյանը

Классик армянской литературы Ованес
Шираз и классик мировой литературы
Уильям Сароян.

«Շիրազը թանկ հոգի է... Նա տաղանդ է, մենք պետք
է հպարտանանք նրանով և նրան ճանաչելը պատիվ
համարենք»:
Վիլյամ Սարոյան

«Шираз – дорогая душа... Он талант, мы должны
гордиться и считать большой честью, что знакомы
с ним».
Уильям Сароян

2026

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
СЕНТЯБРЬ

8

Երեքշաբթի
Вторник

Ե Ս	Ե Յ	Չ Շ	Յ Կ	ՈՒ Ս	Շ Շ	Կ Յ
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

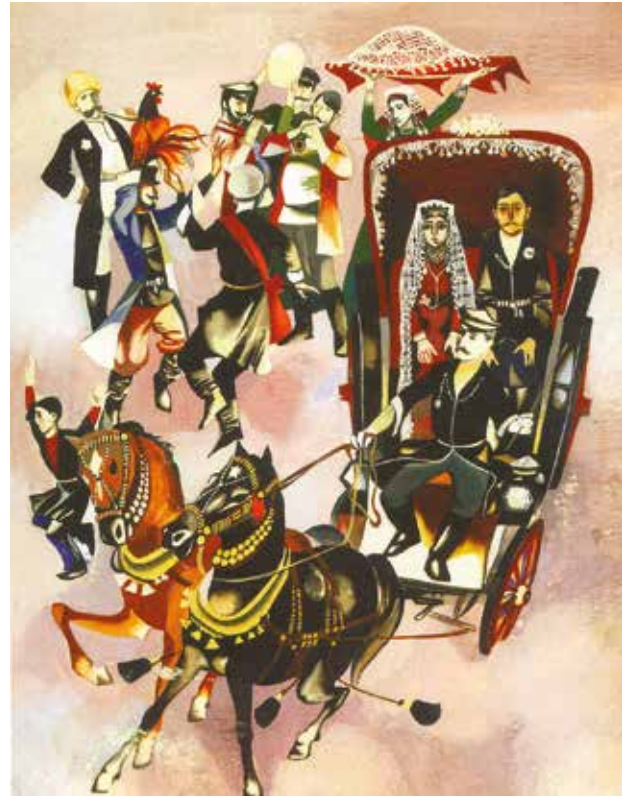
Ֆելիքս Գյուլանյան, «Ֆաշտոն Ալեք»

Феликс Гуланян, «Фаэтон Алек»

1982

Մինչև 1970-ականները
ֆաշտոնը քաղաքում սովորական
տրանսպորտային միջոց էր, գլխարկը՝
պատվի և հպարտության խորհրդանիշ:
Հետևաբար «խսկական» գյումրեցին
ընկերների հետ քեֆ անելուց հետո
տուն էր վերադառնում երկու ֆաշտոնով.
մեկը՝ իր համար, մյուսը՝ գլխարկի:

До 1970-х фаэтон в городе был
обычным транспортом, а головные
уборы - предметом чести и гордости.
Поэтому настоящий гюмриец после
гуляний с друзьями возвращался
домой на двух фаэтонах: в одном
ехал он сам, а во втором – его кепка.

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
СЕНТЯБРЬ

9

Հորեքշաբթի
Среда

Ե Ս	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	Ո Ւ	Շ Շ	Կ Ե
1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

1925-ի աշնանը Չարենցը գնաց Ալեքսանդրապոլի մի որբանոց, որտեղ նրան բուռն ընդունելության արժանացրին: Երբ նա դասախոսությունը կարդաց, բեմ բարձրացրին 15-ամյա Խաչիկ Դաշտենցին: «Ինձ պատմել են քո մասին: Ես ուզում եմ կարդալ քո բանաստեղծությունները»,– տղային ասաց Չարենցը: «Ամեն ինչ այնքան արագ կատարվեց, որ ես կարմրեցի ու փախա բեմից»,– հիշում է Դաշտենցը:

Осенью 1925 года Чаренц посетил один из детских домов в Александрополе, где ему устроили бурный прием. Чаренц читал лекцию, а когда закончил, на сцену вывели 15-летнего Хачика Даштенца. «Мне говорили о тебе, хочу почитать твои стихи», — сказал Чаренц мальчику. «Все это произошло так быстро, что я, краснея, сбежал со сцены»,- вспоминал потом Даштенц.

2026

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
СЕНТЯБРЬ

10

Յինգշաբթի
Четверг

Ա Ս	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	Ու Ո	Շ Շ	Կ Ե

1 2 3 4 5 6

7 8 9 10 11 12 13

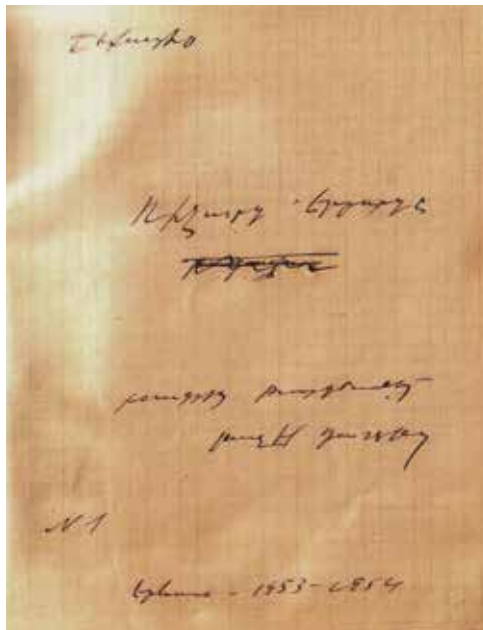
14 15 16 17 18 19 20

21 22 23 24 25 26 27

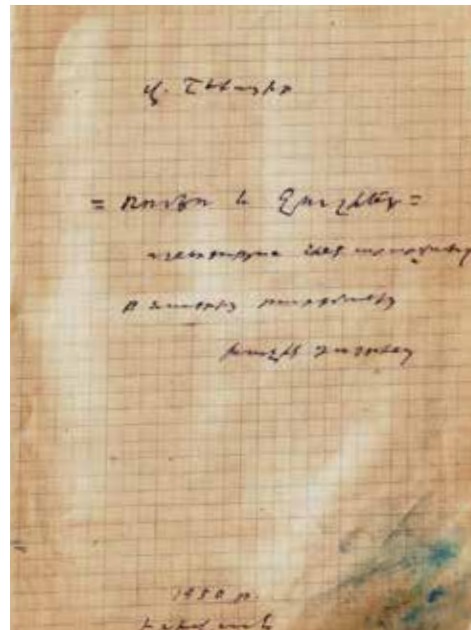
28 29 30

Խաչիկ Դաշտենցի ձեռագիրը,
Շեքսպիրի «Հենրի IV» ողբերգության
թարգմանությունը

Рукопись перевода Х. Даштэнца трагедии
Шекспира «Генрих IV»

Խաչիկ Դաշտենցը 1936-ին մեկնում է Մոսկվա և ընդունվում օտար լեզուների ինստիտուտ: Մնգվերեն սովորելուց հետո զբաղվում է թարգմանություններով: Հուսով հարց է ծագում՝ ինչ թարգմանել: Օգնության է հասնում Յայաստանի գրողների միության նախագահ Ավետիք Իսահակյանը և խորհուրդ տալիս Շեքսպիր թարգմանել: Դաշտենցը նվիրվում է թարգմանությանը՝ այն դարձնելով իր ամբողջ կյանքի գործը:

В 1936 году Хачик Даштенц уехал в Москву и поступил в Институт иностранных языков. Овладев английским, он занялся переводами. Вскоре перед ним встал вопрос: что переводить? На помощь пришел Аветик Исаакян, в те годы Председатель Союза писателей Армении, посоветовав ему переводить Шекспира. Даштенц со всей страстью отдался переводам, сделав это делом всей жизни.

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
СЕНТЯБРЬ

11

Ուրբաթ
Пятница

Ե Ս	Ե Յ	Չ Շ	Յ Կ	Ո Պ	Շ Շ	Կ Յ
1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Հայկական գամփռ կամ գելխեղդ ցեղատեսակը գոյություն ունի ավելի քան 2000 տարի: Առաջին հիշատակումը թվագրվում է մ. թ. ա. 1-ին դարով և վերագրվում է Տիգրան Մեծի զորքին: Գամփռները գերազանց պահապաններ են, որոշները կարող են կոտրել ձիու վերջույթները: Հայկական գամփռները երկաթե կամք ունեն և աներևակայելիորեն հավատարիմ են մարդկանց: Գամփռի հայրենիքը համարվում է Հիրակը:

Гампр или армянский волкодав уникальная порода и существуют более 2 тысячи лет. Первое упоминание о них войсками армянского царя Тиграна II Великого относится к I веку до н. э. Гампр — прекрасный охранник, некоторые способны переломить конечности у лошади. У армянского волкодава железная психика и он необыкновенно предан человеку. И конечно же, родиной Гампра считается Ширак.

Բրոնզե դարի արձանիկներ Այրումից,
Հայաստան
Статуэтки бронзового века из Айрума,
Армения

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ СЕНТЯБРЬ

12

Շաբաթ
Суббота

Ե Ս	Ե Յ	Չ Շ	Յ Կ	ՈՒ Ս	Շ Շ	Կ Յ
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Գյումրիում այսօր էլ կարելի է մտնել 1941-ից գործող վարսավիրանոց, որն ամենահինն է Հայաստանում: Բացումից ի վեր նորոգվել է երկու անգամ: Սրահում թևածում է հին Լենինականի ոգին: Պահպանվել է երեխաների աթոռակը (1955): Սրահում իրենց մագերն են հարդարել Ավետիք Իսահակյանը, Միեր Սկրտչյանը, Յովհաննես Շիրազը:

В Гюмри до сих пор действует старейшая в Армении парикмахерская, построенная в 1941 году. С момента открытия она ремонтировалась лишь дважды. В парикмахерской сохранился колорит старого Ленинакана. Сохранилось даже детское парикмахерское кресло 1955 года. Среди клиентов салона были Аветик Исаакян, Мгер Мкртчян, Ованес Шираз.

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
СЕНТЯБРЬ

13

Կիրակի
Воскресенье

Ե Ս	Ե Յ	Չ Շ	Յ Կ	ՈՒ Ս	Շ Շ	Կ Յ
1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Ալեքսանդրապոլ-Գյումրիում բաղնիք գնալը պարտադիր ծես էր: Առավել հայտնի էին Կենտրոնական, Գևորգ աղայի, Մարտին աղայի, Յունական և Զիթողյանների բաղնիքները: Մարդիկ հատուկ «բոխչա» էին կապում, որի մեջ սպիտակեղեն, լոգանքի պարագաներ և սամովար էին դնում:

В старину в Александрополе-Гюмри посещение бани было обязательным ритуалом. Самыми известными были бани Центральная, Гевора-аги, Мартина-аги, греческая и Дзитохцянов. Собирали специальную «бохчу» (узелок), в которую укладывали белье, банные принадлежности и обязательно самовар.

Տեր-Մարտիրոսովի բաղնիքը
(Կենտրոնական), 19-րդ դար, Արուսյան 133
Баня Тер-Мартirosова (Центральная),
19 век, ул.Абовяна 133

2026

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
СЕНТЯБРЬ

14

Երկուշաբթի
Понедельник

Ե Ս	Ե Յ	Չ Շ	Յ Կ	Ո Ւ	Շ Շ	Կ Յ
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

«Բաղնիքային» հարսանիք Լենինականում
Одна из «банных» свадеб в Ленинкане

Յնուց ի վեր Գյումրիում այսպիսի ավանդույթ է եղել. հարսանիքից մեկ օր առաջ երկու կողմերի հարազատներն ուտելիքի կապոցներ էին վերցնում, երաժիշտների, երգ ու պարի ուղեկցությամբ հարսին ու փեսային բաղնիք էին տանում: Բաղնիքը հարսնատեսի արարողությանը մասնակցելու համար իղեալական վայր էր: Ըստ ավանդույթի՝ բաղնիքից հետո գյումրեցի հարսը պիտի սկեսուրի ուսերին սրբիչ գցեր, համբուրեր նրան և ասեր. «Բաղնիքդ անուշ, մամա ջան»:

С давних времен в Гюмри существует традиция: за день до свадьбы родственники с обеих сторон брали с собой узлы с едой и в сопровождении музыкантов, с песнями и танцами отводили жениха и невесту в баню. Именно в бане удобнее всего было устраивать смотрины невесты. Гюмрийская невестка по традиции после бани должна была накинуть на плечи свекрови полотенце, поцеловать и сказать: «С легким паром, мама джан!»

2026

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
СЕНТЯБРЬ

15

Երեքշաբթի
Вторник

ՍԵ	ԵՅ	ՉԸ	ՀԿ	ՈՒ	ՇՇ	ՀԵ
1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

«Լենինականում ներկայացում էինք բեմադրում: Մի ցածրահասակ տղա կար մեզ հետ: Կարծելով, թե նա կարող է միայն հուշարար լինել, նրան նստեցրինք բեմի տակ: Եվ ահա մենք՝ «Ճանաչված արտիստներս», կոտրատվում ենք բեմի վրա: Հանկարծ այդ տղան բեմի տակից դուրս է թռչում և գոռում է. «Ապաշնորհներ, փնթիներ, ծիշտ չեք խաղում»: Գուրգեն Մահարի, հայ գրականության դասական: Այդ տղան Վարդան Աճեմյանն էր, Գյումրու դրամատիկական թատրոնի լեզենդար գլխավոր ռեժիսորը:

В Леникане мы ставили пьесу. С нами был мальчишка очень маленького роста. Решив, что он может быть только суфлером, посадили его под сценой. И вот мы, «признанные артисты» всячески ломаемся на сцене. Вдруг этот мальчишка вылетает из-под сцены и кричит: «Бездари, халтурщики, вы не так играете!» Гурген Маари, классик армянской литературы. Этим мальчишкой был Вардан Ачмян - легендарный главный режиссер Гюмрийского драматического театра».

2026

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
СЕНТЯБРЬ

16

Չորեքշաբթի
Среда

Ե Ս	Ե Յ	Չ Շ	Յ Կ	Ու Ս	Շ Շ	Կ Ե
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Միեր Մկրտչյանի կերպարը կարևոր տեղ է զբաղեցնում «Շիրակ» օդանավակայանի դեկորներում:

В декорациях аэропорта «Ширак» ключевое место занимает образ Фрунзика Мкртчяна - всенародно любимого актера и уроженца Гюмри..

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
СЕНТЯБРЬ

17

Հինգշաբթի
Четверг

Ե Ս	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	Ո Պ	Շ Շ	Կ Ե
1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Հին քաղաք Կումայրիի շրջանն այն հազվագյուտ վայրերից է, որտեղ կարելի է ծանոթանալ 19-20-րդ դարերի ինքնատիպ հայկական ճարտարապետությանը: Այն մեկ այլ դարաշրջան է տեղափոխում, այնտեղ, որտեղ պատմական շենքերի կողքով, սալարկված փողոցներով սլանում էին ֆայտոնները:

Старый город, район Кумайри – одно из тех редких мест в стране, где можно познакомиться с самобытной армянской архитектурой 18-19-ых столетий. Район переносит вас в другую эпоху, где по брусчатке мимо исторических зданий проносились фаэтоны.

Հին Գյումրու վերակերտվածք-մանրակերտը
Макет-реконструкция старого Гюмри

2026

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
СЕНТЯБРЬ

18

Ուրբաթ
Пятница

Ե Ս	Ե Յ	Չ Շ	Յ Կ	Ո Ւ	Շ Շ	Կ Ե
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Աբովյանը քաղաքի առաջին փողոցներից է, խորհրդանշում է նրա «ոսկեդարը»: Այն ԽՍՀՄ-ում հետիոտների համար նախատեսված առաջին փողոցն է և առաջիններից մեկը եվրոպայում: Այստեղ է Արևմտյան Ասիայի միակ թանգարանը, որը նվիրված է արվեստի ոլորտի կանանց, այստեղ են Հայաստանի առաջին կինոթատրոնը, քաղաքային դեղատոմսը, տիկնիկային թատրոնը, ներառական սրճարանը, ռոք երաժշտության դպրոցը:

Улица Абовяна, одна из первых улиц в городе, символизирует «золотой век» города. На ней первая пешеходная улица в СССР и одна из первых в Европе, на ней находится единственный музей в Передней Азии, посвященный женщинам от искусства, а также первые в Армении: кинотеатр, городская аптека, кукольный театр, инклюзивное кафе и даже школа рок музыки.

2026

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
СЕНТЯБРЬ

19

Շաբաթ
Суббота

Մ Ի	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	Ո Ւ	Շ Շ	Հ Յ

1 2 3 4 5 6

7 8 9 10 11 12 13

14 15 16 17 18 19 20

21 22 23 24 25 26 27

28 29 30

Մի անգամ Գյումրու երիտասարդները հավաքվեցին և մտածեցին. Գերմանիայում մի ժամանակ Բեռլինի պատ կար, Չինաստանն ունի Մեծ պարիսպ, Իսրայելում կա Ողբի պատ: Հայաստանում էլ պետք է երգիծապատ կանգնեցնեյ: Եվ ուրիշ որտեղ կարելի է այն կառուցել, եթե ոչ հայկական հումորի մայրաքաղաքում:

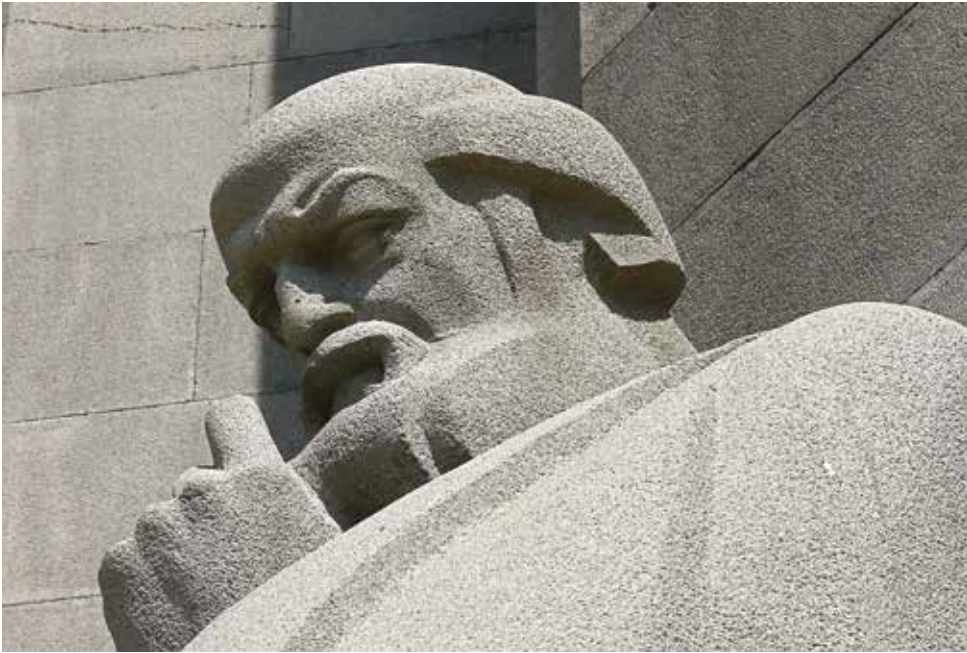
Собрались как-то молодые жители Гюмри и подумали: в Германии когда-то была Берлинская стена, в Китае – Великая Китайская стена, в Израиле - Стена Плача, а в Армении нужно построить Стену анекдотов. Ну и где же еще ее строить, как не в столице армянского юмора?

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
СЕНТЯБРЬ

20

Կիրակի
Воскресенье

Ե Ս	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	Ո Պ	Շ Շ	Կ Յ
1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Անանիա Շիրակացի: Միայն անունը բավական է նրա ծագումը հասկանալու համար: Շիրակացին ապրել է 7-րդ դարում, և նրա՝ իրն հայկական բնական գիտության հիմնադիրի փառքը հասել է մինչև մեր օրեր: Ասում են՝ նա կարողանում էր ոսկի ստանալ ջրից: Նրա թվաբանության դասագիրքը մաթեմատիկական կրթության ամենաին աշխատություններից է: Շիրակացին կազմել է «Երկրագնդի աշխարհագրական ատլասը» և համոզված է եղել, որ Երկիրը կլոր է:

Анания Ширакаци. Уже из его имени понятно, откуда он родом. Жил в 7 веке, его слава основоположника древнеармянского естествознания дошла и до наших дней. О нем говорили, что он мог извлекать из воды золото. Его учебник по арифметике является одним из древнейших трудов в математическом образовании. Ширакаци составил «Географический атлас мира» и был уверен, что земля круглая.

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
СЕНТЯБРЬ

21

Երկուշաբթի
Понедельник

ՍԵ	ԵՅ	ՉԸ	ՀԿ	ՈՒ	ՇԸ	ԴՅ
1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Գյումրեցիները սիրում են անսովոր մականուններ տալ: Օրինակ՝ վարսավիր «Մեյմունը» (Վապիկ) իր մականունը ստացել է, երբ նրա տատը, նրան առաջին անգամ տեսնելով, բացականչել է. «Էս ինչ մեյմունն է: Մի սիրուն երեխա չկամր»: «Դռել» (Հաղափիչ) Ռաֆուն մանկուց պատերի մեջ անցքեր փորելու սովորություն ուներ: «Օրիորդ» Վարսենիկը սիրում էր զարդարվել: «Հնշում» Սոնան բուժքույր էր:

Гюмрийцы любят давать необычные прозвища. Так, парикмахер «Меймун» (Обезьяна) получил прозвище после того, как родная бабушка, впервые увидев его, воскликнула: «Что за меймун, красивого ребенка не было»? У «Дрель» Рафо с детства была привычка рыть ямочки в стенах, «Барышня» Варсеник любила наряжаться, а Сона «Давление» работала медсестрой.

2026

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
СЕНТЯБРЬ

22

Երեքշաբթի
Вторник

Ե Ս	Ե Յ	Չ Շ	Յ Կ	ՈՒ Ս	Շ Շ	Կ Յ
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Հիշում եք «Հայկական ռադիոյի» կատակը, որ հայերը Գոգոլի բոլոր գործերի մեջ ամենաշատը սիրում են «Քիթը» վիպակը: Վերջին տարիներին Գյումրիում զարգանում են բժշկական տուրիզմն ու պլաստիկ վիրաբուժությունը, և նորածն քթերի «հետևից» այստեղ գալիս են ոչ միայն սփյուռքահայերն ու օտարերկրացիները, այլև գյումրեցիները: Տեղացի պլաստիկ վիրաբույժները կատակում են. «Մեզ մոտ՝ Գյումրիում, դեռ չկան միայն նրանք, ովքեր կցանկանային բերանը փոքրացնել»:

Помните шутку армянского радио про то, что из всех произведений Гоголя армяне любят «Нос»? В Гюмри в последние годы стали развиваться медицинский туризм и пластическая хирургия. За новыми носами приезжают не только армяне диаспоры и иностранцы, но и сами гюмрийцы. Местные платические хирурги шутят: «У нас в Гюмри пока нет только тех, кто хотел бы уменьшить рот».

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
СЕНТЯБРЬ

23

Չորեքշաբթի
Среда

Ե Ս	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	Ո Ւ	Շ Շ	Հ Ե
1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Գյումրիում, ուր էլ գնաց, Միեր
Մկրտչյանին կհանդիպեք՝
քանդակներում, գրաֆիտիի ձևով,
մագնիսների վրա կամ նրա անունով
գինու շշերին... Նա ամենուր ձեզ
հետևելու է և աչքով է անելու:
Տեղացիներն էլ գլուխ կգովեն. «Այստեղ
է Միերը վազել, երբ մանուկ էր, այստեղ
է մագերը կտրել, այստեղ խաղացել է
Սիրանո դը Բերժերակ»:

В Гюмри куда не пойдй, везде
встретишь изображение Фрунзика:
скульптуры, граффити, магниты,
именное вино... Он будет
подмигивать вам отовсюду. А
местные жители будут с гордостью
сообщать: «Тут Мгер маленьким
бегал, тут стригся, а тут Сирано де
Бержерака играл».

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
СЕНТЯБРЬ

24

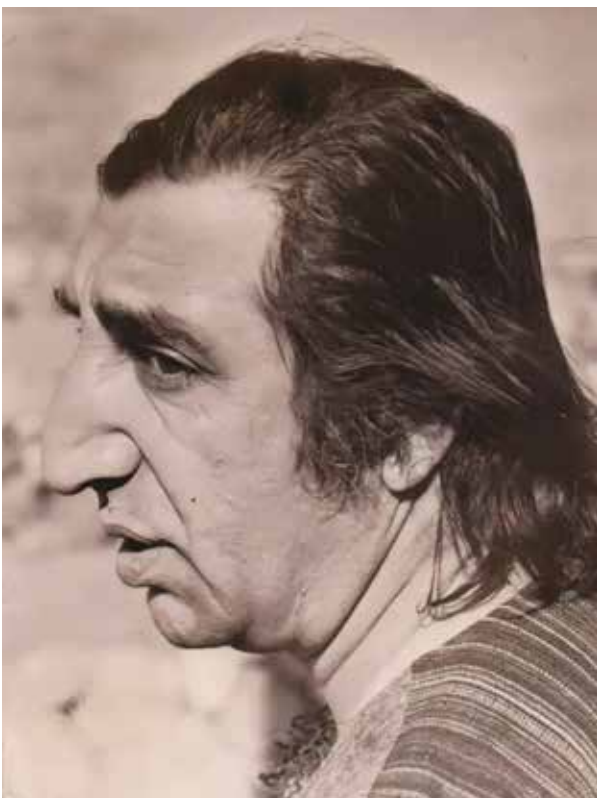
Հինգշաբթի
Четверг

Ե Ս	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	ՈՒ Ս	Շ Շ	Կ Ե
1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Սեպտեմբերի 24-ը անձնական արխիվից
Из личного архива Анаит Агаджанян

Մեր Սկրտչյանը Հնդկաստանից
փղերի հուշանվեր-արձանիկներ էր
բերել: «Ես դրանք կողքի սեղանիկի
վրա եմ դնելու, որպեսզի հիշեցնեն ինձ՝
կա մեկը, որի քիթն իմից մեծ է»: Ասում
են, որ հենց քիթը նրան օգնեց կատարել
իր լավագույն թատերական դերերից
մեկը՝ Սիրանո դը Բերժերակը:

Как-то Фрунзик привёз из Индии
сувенирных слонов. «Поставлю
на тумбочку, чтобы они мне
напоминали, что есть кто-то, у
кого нос больше моего». Говорят,
что именно нос помог артисту
исполнить одну из его лучших
театральных ролей — Сирано де
Бержерака.

chakhchakhi.wordpress.com

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
СЕНТЯБРЬ

25

Ուրբաթ
Пятница

Ե Ս	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	Ո Պ	Շ Շ	Կ Յ
1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Թովմաս Թերզյանի առաջին հայկական պիեսը՝ «Սանդուխտը», Ալեքսանդրապոլում բեմադրվել է 1873-ին: Պատմում է քրիստոնեություն ընդունած առաջին հայ կնոջ մասին: Երաժշտությունը գրել է Տիգրան Չոխաճյանը: Նա հավանաբար առաջին հայ կոմպոզիտորն է, որը բարձրագույն երաժշտական կրթություն է ստացել Եվրոպայում: Նրան անվանում էին «հայկական Վերդի»:

Первая армянская пьеса Товмаса Терзяна «Сандухт» была поставлена в 1873 году именно в Александрополе. Она повествовала о первой армянской женщине, принявшей христианство. Музыку к пьесе написал Тигран Чухаджян - один из первых армянских композиторов, получивших высшее музыкальное образование в Европе. Его называли «армянским Верди»

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
СЕНТЯБРЬ

26

Հարաբ
Суббота

Ե Ս	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	ՈՒ Ս	Շ Շ	Կ Յ
1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Առաջին Հանրապետության սկաուտական շարժման առաջնորդներ Վահան Չերազը և Տիգրան Խոնյանը 1920-ի սեպտեմբերի 26-ին Երևանից մեկնեցին Ալեքսանդրապոլ: Նրանք իրենց հետ բերեցին ֆուտբոլային թիմ, որը պետք է խաղար Ալեքսանդրապոլի «Վարդան զորավար» թիմի դեմ: Խաղն անցկացվեց «Կալաչի Բոստ» դաշտում, Ալեքսանդրապոլի թիմը հաղթեց 1-0 հաշվով:

26 сентября 1920 года руководители скаутского движения Первой Республики Ваан Чераз и Тигран Хоеян направились из Еревана в Александрополь. С ними приехала футбольная команда, которая должна была играть с командой Александрополя «Вардан Зоравар». Матч состоялся на поле Калачи Боста. Команда Александрополя победила со счетом 1:0.

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
СЕНТЯБРЬ

27

Կիրակի
Воскресенье

Դ Ս	Ե Յ	Չ Շ	Յ Կ	Ու Ս	Շ Շ	Կ Ե
1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

«Իռշոր շահում» ֆիլմի նկարահանման ժամանակ եղբոր ստիպում էի կրկին ու կրկին բարձրանալ վերամբարձ կռունկի խցիկը: Այդ պահին լիովին մոռացել էի, որ Միեըը պաթոլոգիկ վախենում էր բարձրությունից: Եվ երբ 20-րդ անգամ գոչեցի՝ «մոտոր», սկսեցին քարեր նետել վրաս: Տանիքին աշխատող բանվորներն էին փորձում իրենց սիրելիին այդպես պաշտպանել ինձնից: Այդ պահին հնարավոր չէր նրանց համոզել, որ մենք եղբայրներ ենք»: Ալբերտ Մկրտչյան, Միեը Մկրտչյանի կրտսեր եղբայրը, կինոռեժիսոր, սցենարիստ, դերասան

«Как-то во время съемок фильма «Крупный выигрыш» я заставлял брата вновь и вновь подниматься в кабину строительного крана. В тот момент я совершенно забыл, что у Фрунзе патологическая боязнь высоты. И когда я в двадцатый раз дал команду «Мотор!»... в меня полетели камни. Это рабочие на крыше попытались заступиться за своего любимца. Убедить их в тот момент, что мы братья, было совершенно невозможно». Альберт Мкртчян - младший брат Фрунзе Мкртчяна, кинорежиссер, сценарист, актер.

2026

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
СЕНТЯБРЬ

28

Երկուշաբթի
Понедельник

Ե Ս	Ե Յ	Չ Շ	Յ Կ	ՈՒ Ս	Շ Շ	Կ Յ
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

«Անորսալի վրիժառուները» ֆիլմի
նկարահանումները, Էդմոնդ Քեոսայանը՝
դերասաններ Վլադիմիր Տրեշչալովի,
Բորիս Միչկինի և Վիկտոր Կոսիխի հետ

Эдмонд Кеосаян с актёрами Владимиром
Трещаловым, Борисом Сичкиным и
Виктором Косих на съёмках фильма
«Неуловимые мстители»

Լենինականում է ծնվել խորհրդային կինեմատոգրաֆի
և մեկ իսկա՝ հանրահայտ ռեժիսոր Էդմոնդ Քեոսայանը:
Նա «Անորսալի վրիժառուները» եռաֆիլմի, «Տղամարդիկ»,
«Լքված հեքիաթների կիրճը», «Երբ գալիս է սեպտեմբերը»,
«Հուսալ աստղ» կոլեկտային ֆիլմերի ռեժիսորն է:

В Ленинанке родился еще один популярнейший
режиссер советского кинематографа – Эдмонд
Кеосаян, режиссер культовой трилогии
«Неуловимые мстители», а также любимых в
народе фильмов «Мужчины» и «Когда наступает
сентябрь».

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
СЕНТЯБРЬ

29

Երեքշաբթի
Вторник

Ե Ս	Ե Յ	Չ Տ	Յ Կ	ՈՒ Ս	Շ Տ	Կ Յ
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Դավիթ Մինասյան, Քեոսայանի
«Տղամարդիկ» ֆիլմի հերոսների
արձանախումբը Երևանում

Памятник в Ереване героям картины
Э. Кеосаяна «Мужчины»
Автор — Давид Минасян

Տաքսիստ ընկերների մասին երկար-բարակ պատմելու
փոխարեն ավելի լավ է նրանց նվիրված ֆիլմ նկարել:
Ռեժիսոր Էդմոնդ Քեոսայանն այդպես էլ արեց՝ 1972-ին
նկարահանելով «Տղամարդիկ» ֆիլմը: Չորս հերոսներին
նվիրված արձանախումբը Երևանում կանգնեցվեց 2006-ին՝
ռեժիսորի 70 և էկրանավորման 35-ամյակի առթիվ:

Чтобы рассказывать о таксистах и их дружбе
лучше сразу снять про это фильм. Так и поступил
режиссер Эдмонд Кеосаян, сняв в 1972-ом
году фильм «Мужчины». Памятник героям
фильма установлен в Ереване в 2006 году. Тогда
отмечалось 70-летие режиссера и 35-летие выхода
фильма на экраны.

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
СЕНТЯБРЬ

30

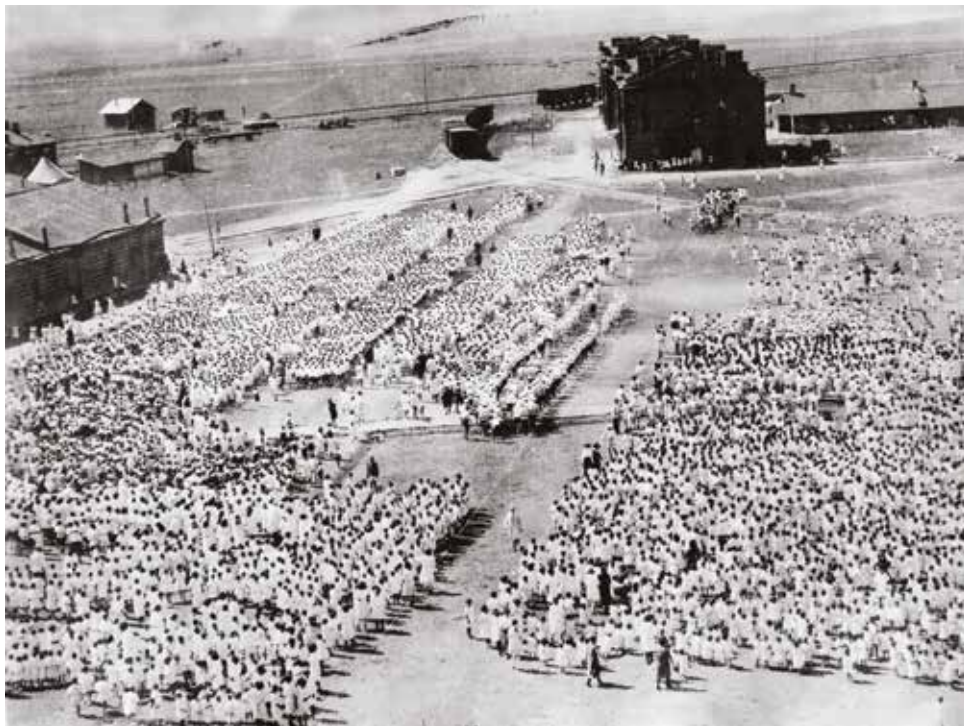
Չորեքշաբթի

Среда

Ե Ս	Ե Յ	Չ Շ	Յ Կ	ՈՒ Ս	Շ Շ	Կ Ե
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

«Որբերի քաղաք», հազարավոր որբեր՝
Ալեքսանդրոպոլում գտնվող Ար. Արսենի
եկեղեցուն հարող տարածքում

«Тысячи детей-сирот на площади детского
приюта «Казачий пост» в «Городе сирот»
Александрополе. 1926 г

Աշխարհի ամենամեծ որբանոցը հիմնադրվել է
1919-ին, Ալեքսանդրապոլում: Այն ապաստան է տվել
Ցեղասպանությունից փրկված ավելի քան 31,000 հայ
երեխայի: «Այդ որբերը դարձան Հայաստանի ողնաշարը:
Այս երեխաները, որոնց հետ հանդիպել է Վահան Տերյանը,
ապրում են մինչև օրս: Նրանք դարձան պետություն,
մշակույթ, հոգեբանություն»:
Գևորգ Էմին-Տերյան, «Վահան Տերյանի անհայտ
նախածնունդությունը»

Самый большой в мире сиротский дом был
создан в 1919 году в Александрополе. В нем
нашли приют более 31 тысячи армянских
детей, спасшихся от Геноцида. «Именно сироты
стали хребтом Армении. Эти дети, с которыми
познакомился Ваан Терьян, существуют и по
сей день. Они стали государством, культурой,
психологией...»
Геворг Эмин-Терьян «Неизвестная инициатива
Ваана Терьяна»